

(i) Printed Pages : 7

Roll No. ....

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

1	0	4	2	7
---	---	---	---	---

Exam. Code :

5	0	0	2
---	---	---	---

Bachelor of Arts (FYUP) 2nd Semester
(2055)

POLITICAL SCIENCE (In all Mediums)

Paper : Introduction To Indian Political System

Time Allowed : Three Hours] [Maximum Marks : 90

Note :— (1) Question No. 1 is compulsory.

(2) Attempt ONE question from each unit. Each question carries 18 marks.

1. Attempt any NINE questions :

- (1) Write down any two provisions of the Government of India Act, 1919.
- (2) Who was the chairman of Drafting Committee ?
- (3) India is a Secular State— How ?
- (4) Which is the official language of Indian Union ?
- (5) What do you mean by Preamble ?
- (6) In which chapter and in which Articles of the Constitution of India Fundamental Rights are included ?

- (7) What is Article 21 ?
- (8) What do you mean by Directive Principles of State Policy ?
- (9) Write down any four functions of Speaker of Lok Sabha.
- (10) Can the President of India become dictator ?
- (11) Write down Financial powers of Rajya Sabha.
- (12) What do you mean by Judicial Review ? 2×9=18

UNIT—I

2. Write down the main provisions of the Government of India Act, 1935. 18
3. Critically evaluate the composition of the Constituent Assembly of India. 18

UNIT—II

4. Discuss the founding principles of Indian Constitution. 18
5. Make Critical evaluation of the main features of the Preamble of the Indian Constitution. 18

UNIT—III

6. Discuss the Fundamental Rights included in the Indian Constitution. 18

7. Explain the difference between Fundamental Rights and Directive Principles of State Policy. 18

UNIT—IV

8. Discuss the appointment, powers and position of Prime Minister of India. 18

9. Explain the composition, powers and position of Lok Sabha. 18

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- (1) प्रश्न न. 1 अनिवार्य है।

(2) प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न करें। प्रत्येक प्रश्न के 18 अंक हैं।

1. कोई नौ प्रश्न करें :

(1) 1919 के भारत सरकार कानून की कोई दो व्यवस्थाएँ लिखें।

(2) मसौदा कमेटी (Drafting Committee) का अध्यक्ष कौन था ?

(3) "भारत एक धर्म-निरपेक्ष राज्य है।" कैसे ?

(4) भारतीय संघ की सरकारी भाषा कौनसी है ?

(5) प्रस्तावना से आपका क्या अभिप्राय है ?

(6) मौलिक अधिकार संविधान के कौनसे अध्यक्ष में और कौनसी धाराओं में शामिल है ?

- (7) धारा-21 क्या है ?
- (8) राजनीति के निर्देशक सिद्धांतों से आपका क्या अभिप्राय है ?
- (9) लोकसभा के स्पीकर के कोई चार कार्य लिखें।
- (10) क्या राष्ट्रपति तानाशाह बन सकता है।
- (11) राज्य सभा की वित्तीय शक्तियां लिखें।
- (12) न्यायिक पुनर्विलोकन (Judicial Review) से आपका क्या अभिप्राय है ?

2×9=18

यूनिट-I

2. 1935 के भारत सरकार कानून की मुख्य व्यवस्थाएँ लिखें। 18
3. भारतीय संविधान सभा की रचना की आलोचनात्मक व्याख्या करें। 18

यूनिट-II

4. भारतीय संविधान के आधारभूत सिद्धान्तों की व्याख्या करें। 18
5. भारतीय संविधान की प्रस्तावना की मुख्य विशेषताओं की आलोचनात्मक व्याख्या करें। 18

यूनिट-III

6. भारतीय संविधान में शामिल मौलिक अधिकारों की व्याख्या करें। 18
7. मौलिक अधिकारों और राजनीति के निर्देशक सिद्धांतों में अंतर की व्याख्या करें। 18

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਭਾਰਤ ਮੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨਮੰਤਰੀ ਕੀ ਨਿਯੁਕਤਿ ਸ਼ਕਤਿਯੋਂ ਔਰ ਸਥਿਤਿ ਕੀ ਵਯਾਖਯਾ ਕਰੇਂ। 18
9. ਲੋਕਸਭਾ ਕੀ ਰਚਨਾ, ਸ਼ਕਤਿਯਾਂ ਔਰ ਸਥਿਤਿ ਕੀ ਵਯਾਖਯਾ ਕਰੇਂ। 18

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- (1) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 1 ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

(2) ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 18 ਅੰਕ ਹਨ।

1. ਕੋਈ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ :

- (1) 1919 ਦੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਦੋ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਲਿਖੋ।
- (2) ਮਸ਼ੌਦਾ ਕਮੇਟੀ (Drafting Committee) ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੌਣ ਸੀ ?
- (3) “ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਦੇਸ਼ ਹੈ” ਕਿਵੇਂ ?
- (4) ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਕਿਹੜੀ ਹੈ ?
- (5) ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?
- (6) ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕਿਸ ਅਧਿਆਏ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਕਿਤ ਹਨ ?
- (7) ਧਾਰਾ 21 ਕੀ ਹੈ ?

(8) ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?

(9) ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਦੇ ਕੋਈ ਚਾਰ ਕਾਰਜ ਲਿਖੋ।

(10) ਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ?

(11) ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਲਿਖੋ।

(12) ਨਿਆਇਕ ਪੁਨਰ ਨਿਰੀਖਣ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? $2 \times 9 = 18$

ਯੂਨਿਟ-I

2. 1935 ਦੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਲਿਖੋ। 18

3. ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਬਣਤਰ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 18

5. ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

18

7. ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

18

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
18
9. ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀ ਬਣਤਰ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
18